

Володимир Вдовіченко,здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю С4 Психологія,Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,

вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4734-9645>

ВІРТУАЛЬНА ІНТИМНІСТЬ: РЕЗУЛЬТАТИ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ ТВОРІВ ПРЕДСТАВНИКІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянуто проблему визначення віртуальної інтимності як форми психологічної близькості, що виникає в умовах цифрово опосередкованої взаємодії. Актуальність теми пов'язана з тим, що цифровий простір дедалі частіше стає місцем не лише обміну інформацією, а й саморозкриття, підтримки, довіри, романтичних і дружніх зв'язків. Водночас така взаємодія містить ризики селективної самопрезентації, ідеалізації партнера, дефіциту невербальних сигналів, порушення приватності та залежності від онлайн-уваги. Мета статті полягає у теоретичному уточненні та емпіричній конкретизації поняття віртуальної інтимності за результатами контент-аналізу письмових відповідей здобувачів освіти та фахівців соціономічного профілю. У дослідженні взяли участь 33 респонденти віком від 19 до 48 років. Емпіричним матеріалом стали знеособлені письмові відповіді на запитання про розуміння віртуальної інтимності та особливостей її прояву. Застосовано теоретичний аналіз, узагальнення, систематизацію наукових джерел і кількісно-якісний контент-аналіз. За результатами дослідження виокремлено 30 одиниць аналізу. Найчастіше віртуальна інтимність описувалася через спілкування в цифровому просторі, близькість, обмін особистісно значущими змістами, саморозкриття, відсутність фізичної співприсутності, стосунки на відстані та сконструйований онлайн-образ. Запропоновано робоче визначення віртуальної інтимності як суб'єктивно переживаної, емоційно значущої форми психологічної близькості, що підтримується через цифрову комунікацію, саморозкриття, довіру, підтримку і символічне відчуття присутності іншого.

Ключові слова: віртуальна інтимність, психологічна близькість, цифрове середовище, саморозкриття, довіра, соціальна підтримка, цифрова самопрезентація, онлайн-комунікація, контент-аналіз.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми.

Цифрове середовище сьогодні вже не сприймається як зовнішній додаток до «реального» життя. Воно стало звичним простором щоденної взаємодії, у якому люди знайомляться, підтримують стосунки, навчаються, працюють, шукають підтримки, демонструють себе іншим і водночас приховують частину власного досвіду. Для психології це означає, що дослідження близькості, довіри та інтимності вже не може обмежуватися лише ситуаціями безпосередньої зустрічі. Значна частина особистісно важливих контактів розгортається у месенджерах, соціальних мережах, відеодзвінках, онлайн-іграх, цифрових спільнотах і, дедалі частіше, у взаємодії зі штучним інтелектом.

Українські автори звертають увагу на те, що цифрові комунікаційні платформи змінюють не тільки кількість контактів людини, а й якість соціальної взаємодії, способи формування онлайн-ідентичності та переживання психологічного добробуту (Размолодчикова та ін., 2025). Це особливо помітно у молодіжному середовищі, де цифрові канали часто є не допоміжним засобом, а основним способом підтримання дружби, романтичного інтересу, емоційної близькості й повсяк-

денної присутності іншої людини.

Віртуальна інтимність постає саме на цьому перетині: між потребою людини бути почутою, прийнятою і значущою для іншого та технічними можливостями цифрового середовища. Вона може народжуватися у листуванні, у тривалих нічних розмовах, у коротких повідомленнях підтримки, у спільному перегляді контенту, у регулярних цифрових ритуалах. Іноді така близькість виникає між людьми, які ніколи не зустрічалися фізично. Іноді вона підтримує вже наявні офлайн-стосунки, коли партнери або друзі перебувають у різних містах чи країнах.

Віртуальне середовище є простором, що перебудовує способи соціального контакту та створює нові сценарії міжособистісної близькості (Вдовіченко, 2026б), встановлено доцільність розуміння віртуальної інтимності як різновиду інтимності особистості, який має специфіку, але не зводиться до простої заміни живого спілкування технічним каналом (Вдовіченко, 2025).

Теоретичною основою для розуміння цього феномену залишаються класичні уявлення про міжособистісне саморозкриття та розвиток близьких стосунків. У теорії соціального проникнення інтимність пов'язується з по-

ступовим поглибленням і розширенням саморозкриття (Altman & Taylor, 1973). У міжособистісній моделі інтимності важливими є не тільки повідомлення особистої інформації, а й відповідь іншої людини: чуйність, прийняття, розуміння та переживання того, що відкритість не залишилася без відповіді (Reis & Shaver, 1988; Laurenceau et al., 1998).

Цифрова взаємодія водночас змінює умови такого саморозкриття. Так, модель гіперперсональної комунікації Дж. Волтера пояснює, чому у комп'ютерно опосередкованому спілкуванні люди іноді переживають близькість швидше й сильніше, ніж у безпосередній взаємодії: вони мають більше часу для добору слів, можуть редагувати повідомлення, вибірково показувати себе й ідеалізувати співрозмовника за браком повної інформації (Walther, 1996). Саме ця властивість робить цифрову близькість психологічно продуктивною, але водночас вразливою.

Актуальність дослідження віртуальної інтимності посилюється й соціальними обставинами останніх років: дистанційним навчанням, міграцією, вимушеною роз'єднаністю сімей і пар, зростанням ролі онлайн-консультування, а також переходом частини емоційної підтримки в цифрові спільноти. Для багатьох людей можливість написати, подзвонити або побачити співрозмовника через екран є не другорядною формою контакту, а способом зберігати відчуття зв'язку й життєвої неперервності.

Разом із тим цифрова інтимність не є однозначно позитивним явищем. Вона може полегшувати саморозкриття, але й сприяти надмірній відкритості без достатнього захисту особистих меж. Вона дає можливість підтримувати стосунки на відстані, але інколи витісняє безпосередні контакти. Вона дозволяє людині показати себе з кращого боку, проте створює простір для сконструйованих образів, ідеалізації партнера та розчарування під час реальної зустрічі.

У сучасних українських дослідженнях частіше аналізуються окремі складники проблеми: психологічне благополуччя користувачів соціальних мереж (Березовська, 2020), вплив соціальних мереж на самооцінку молоді (Гречановська та ін., 2023), цифрова ідентичність і самопрезентація (Щербан і Самойлов, 2025), особливості психологічного функціонування особистості в цифровому середовищі (Данилова і Гоян, 2021). Однак саме поняття віртуальної інтимності ще не має достатньо усталеного змісту.

Зарубіжні дослідження також підтверджують, що цифрове саморозкриття, довіра, підтримка, приватність і керованість комунікації є ключовими для розуміння близькості в онлайн-взаємодії (Bazarova & Choi, 2014; Towner et al., 2022; Fejes-Vékassy et al., 2024). Окремий напрям формують роботи про штучний інтелект як потенційного партнера емоційної взаємодії, де поряд із підтримкою і зменшенням самотності обговорюються ризики псевдоінтимності, антропоморфізації та залежності від алгоритмічної чуйності (Skjuve et al., 2021; Chaturvedi et al., 2023; Babu et al., 2025; Ho et al., 2025).

Для підготовки цієї статті було опрацьовано 31 джерело. Ядро огляду становили праці з психології інтимності, комп'ютерно опосередкованої комунікації, онлайн-саморозкриття, цифрової самопрезентації, соціальної підтримки, психологічного благополуччя та людино-машинної взаємодії. Кількісну характеристику джерельної бази подано в табл. 1. Такий огляд необхідний для узагальнення напрацювань та розуміння того, що віртуальна інтимність знаходиться на межі кількох дослідницьких векторів і потребує операціоналізації.

Якісний аналіз джерел дає змогу виокремити кілька напрямів вивчення проблеми. Перший напрям пов'язаний із класичними моделями інтимності та саморозкриття, де близькість розглядається як процес поступового відкривання себе іншому й отримання приймальної відповіді. Другий напрям стосується комп'ютерно опосередкованої комунікації, у якій вибірковість самопрезентації та дефіцит невербальних сигналів змінюють темп і характер зближення. Третій напрям охоплює соціальні мережі, психологічне благополуччя, приватність і залежність від онлайн-оцінювання. Четвертий, відносно новий, пов'язаний із людино-машинною близькістю та ризиками псевдоінтимності у взаємодії з ШІ-компаніями.

Саме тому в цій роботі віртуальна інтимність розглядається не як окремих технічний різновид спілкування, а як психологічний феномен, що поєднує близькість, саморозкриття, емоційну підтримку, цифрову самопрезентацію, контроль приватності та ризик розриву між онлайн-образом і реальною взаємодією. Поки поняття не має усталеної операціоналізації, важливо звернутися до досліджуваних стосовно розуміння ними сутності феномену, його найбільш суттєвих ознак тощо.

Мета та завдання. *Мета* статті полягає у теоретичному уточненні та емпіричній конкретизації поняття віртуальної інтимності за результатами контент-аналізу

Таблиця 1

Кількісна характеристика джерельної бази статті

Показник	Кількість	Коментар
Загальна кількість джерел	31	українські та зарубіжні праці
Джерела за 2021–2026 рр.	20	переважають актуальні дослідження останніх років
Українські джерела	9	приблизно 29 % від списку
Зарубіжні джерела	22	приблизно 71 % від списку
Журнальні статті та статті у збірниках	25	основна частина теоретичного аналізу
Монографії, книги, методологічні праці	5	використані як теоретична та методична основа
Концептуальні документи	1	доповнює український контекст цифрової соціалізації

Примітка. Кількісна характеристика відображає джерела, включені до списку літератури цієї статті.

письмових представників соціономічного профілю, які знаходяться на різних етапах професіоналізації.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**: проаналізувати сучасні українські та зарубіжні підходи до вивчення віртуальної інтимності й суміжних психологічних явищ; виокремити смислові одиниці, за допомогою яких респонденти описують віртуальну інтимність; визначити частоту представленості цих одиниць у письмових відповідях; описати ознаки феномену; запропонувати визначення віртуальної інтимності та окреслити напрями подальшого дослідження даного феномену.

Методи дослідження. У дослідженні використано теоретичний аналіз, узагальнення, систематизацію наукових джерел і кількісно-якісний контент-аналіз письмових відповідей. Обрання контент-аналізу було зумовлено тим, що феномен віртуальної інтимності ще недостатньо концептуалізований, а отже, його доцільно вивчати не лише через готові теоретичні схеми, а й шляхом опитування досліджуваних.

Контент-аналіз дає змогу працювати з текстом як із психологічним матеріалом: виділяти смислові фрагменти, об'єднувати близькі висловлювання в категорії, підраховувати їхню представленість і після цього пе-

реходити до інтерпретації – це дозволяє не втратити зв'язок між абстрактною категорією та конкретним висловлюванням респондента (Lindgren et al., 2020).

Метод має кілька переваг у контексті нашого дослідження. По-перше, він не змушує респондента обирати між наперед заданими варіантами, а дозволяє зафіксувати його власну мову. По-друге, за допомогою контент-аналізу можна побачити не лише очікувані, а й несподівані ознаки явища. По-третє, він дає можливість поєднати якісну інтерпретацію з кількісним підрахунком частот. По-четверте, сформована система категорій може стати основою для майбутнього опитувальника або іншого психодіагностичного інструменту.

Разом з тим контент-аналіз потребує чітких правил. У цій роботі одиницею контексту була повна письмова відповідь одного респондента. Одиницями аналізу виступали слова, словосполучення або завершені смислові фрагменти, які описували сутність, умови виникнення, прояви, можливості чи ризики віртуальної інтимності. Якщо одна й та сама ознака повторювалася в межах однієї відповіді кілька разів, вона враховувалася один раз.

Таблиця 2

Частота одиниць контент-аналізу розуміння віртуальної інтимності

Код	Одиниця аналізу	n	%
1	Емоційна близькість	20	60,6
2	Близькість	31	93,9
3	Спілкування в цифровому просторі	33	100,0
4	Відверті розмови	21	63,6
5	Обмін особистісно значущими змістами	29	87,9
6	Підтримка	20	60,6
7	Довіра	16	48,5
8	Прийняття	5	15,2
9	Необхідність обережності	16	48,5
10	Схожі інтереси	11	33,3
11	Саморозкриття / легше відкриватися онлайн	28	84,8
12	Відчуття безпеки / менший страх осуду	21	63,6
13	Відсутність фізичного контакту / особистої зустрічі	28	84,8
14	Стосунки на відстані / подолання кордонів	26	78,8
15	Романтичні та сексуальні стосунки	20	60,6
16	Дружба / нові знайомства	20	60,6
17	Подолання самотності / відчуття присутності	15	45,5
18	Взаєморозуміння / можливість бути почутим	6	18,2
19	Ідеалізація співрозмовника	17	51,5
20	Сконструйований або прихований онлайн-образ	24	72,7
21	Розчарування під час реальної зустрічі	17	51,5
22	Відсутність невербальних сигналів і тілесності	18	54,5
23	Онлайн не замінює живого спілкування / баланс онлайн – офлайн	21	63,6
24	Зменшення реальних контактів / соціальна ізоляція	14	42,4
25	Контрольованість онлайн-комунікації	10	30,3
26	Цифрові ритуали та спільний контент	5	15,2
27	Залежність від онлайн-уваги / надмірне занурення	12	36,4
28	Крихкість зв'язку / легкість припинення контакту	3	9,1
29	ШІ-компаньйони / цифрові сурогати	2	6,1
30	Щирість / автентичність	15	45,5

Примітка. 1) відсотки відображають частку відповідей, у яких було виявлено відповідну смислову ознаку; 2) повторення однієї ознаки в межах одного тексту не збільшувало її частоту; 3) n=33.

Дослідницьку вибірку становили 33 особи віком від 19 до 48 років. Середній вік учасників дорівнював 22,12 року, стандартне відхилення – 6,72, медіана – 20. У вибірці було 29 жінок (87,9%) і 4 представники чоловічої статі (12,1%). Переважна частина учасників прямо вказала психологію, навчання за психологічною спеціальністю або роботу психологом як сферу діяльності (23 досліджуваних/69,7% вибірки). Всі учасники реалізуються в соціономічній сфері.

Емпіричним матеріалом стали письмові відповіді на запитання про те, як респонденти розуміють віртуальну інтимність та в чому вбачають особливості її прояву. Кодування проводилося за комбінованим індуктивно-дедуктивним принципом. Частина категорій була задана попередньо на основі теоретичного аналізу, а частина з'явилася під час роботи з відповідями. У результаті сформовано кодову книгу з 30 одиниць аналізу.

Кодування мало диxотомічний характер: наявність ознаки в тексті позначалася «1», відсутність – «0». На цьому етапі не ставилося завдання оцінювати силу прояву ознаки або емоційну інтенсивність окремого висловлювання. Такий підхід дозволив отримати прозору частотну картину й описати смислову організацію феномену на рівні змістових категорій.

Результати дослідження. За результатами контент-аналізу 33 письмових відповідей було виокремлено 30 одиниць аналізу. Вони охоплюють як ресурсні сторони віртуальної інтимності, так і ті ризики, які респонденти пов'язують із цифровою близькістю. Частоту представленості одиниць подано в табл. 2.

Найстійкішим ядром віртуальної інтимності виявилось спілкування в цифровому просторі: ця ознака представлена в усіх 33 відповідях. Однак важливо, що респонденти не ототожнювали інтимність із будь-яким фактом перебування онлайн. Майже всі учасники (93,9%) прямо або опосередковано згадували близькість, а 87,9% говорили про обмін особистісно значущими змістами. Це означає, що цифровий канал є лише умовою, тоді як власне інтимний характер взаємодії задається особистісною значущістю контакту.

До ядра феномену входить і саморозкриття. Категорія «саморозкриття / легше відкриватися онлайн» була виявлена у 84,8% відповідей. Респонденти досить часто описували цифрове середовище як простір, де легше сказати про те, що в реальному контакті може викликати сором, тривогу або страх осуду. Цей результат узгоджується з висновками дослідників (Towner et al., 2022) про те, що онлайн-формат може полегшувати саморозкриття для осіб, яким складно відкриватися в безпосередньому спілкуванні.

Водночас полегшене саморозкриття не означає повної психологічної безпеки. Категорія «необхідність обережності» представлена у 48,5% відповідей. Учасники наголошували на труднощах перевірки щирості співрозмовника, небезпеці порушення конфіденційності, ризику надмірного відкриття особистої інформації. Тут проявляється одна з головних суперечностей віртуальної інтимності: цифрова дистанція допомагає говорити відвертіше, але та сама дистанція ускладнює перевірку достовірності цієї інформації.

Помітне місце посідає просторовий вимір. Зокрема, відсутність фізичного контакту або особистої зустрічі була зафіксована у 84,8% відповідей, а стосунки на відстані та подолання кордонів – у 78,8%. Отже, респонденти сприймають віртуальну інтимність як близькість, що може виникати або підтримуватися без тілесної співприсутності. Ця ознака не завжди описувалася як недолік. Для частини учасників вона радше означала можливість не втрачати значущий зв'язок, коли фізична зустріч неможлива.

Емоційно-реляційний зміст віртуальної інтимності представлений кількома взаємопов'язаними категоріями. Відверті розмови та відчуття безпеки згадувалися у 63,6% відповідей кожна, підтримка – у 60,6%, довіра – у 48,5%, подолання самотності або відчуття присутності – у 45,5%, щирість і автентичність – також у 45,5%. У сукупності ці показники свідчать, що респонденти бачать у віртуальній інтимності не тільки обмін повідомленнями, а й спосіб емоційного утримання зв'язку.

Окремо варто звернути увагу на романтичний і дружній виміри. Романтичні та сексуальні стосунки, а також дружба і нові знайомства представлені з однаковою частотою – 60,6%. Це показує, що віртуальна інтимність не зводиться лише до романтики або сексуалізованої взаємодії. Вона може виникати у дружніх, підтримувальних, довірливих і партнерських контактах. Така широта змісту є важливою для операціоналізації поняття.

Найвиразнішою репрезентаційною ознакою став сконструйований або прихований онлайн-образ, який було виявлено у 72,7% відповідей. Досліджувані зазначали, що в інтернеті людина може показувати себе вибірково: демонструвати тільки «зручні», «вигідні» сторони, приховувати недоліки, редагувати інформацію, створювати образ, який не повністю відповідає реальній поведінці. Цей результат перегукується з даними про самопрезентацію і цифрову ідентичність як важливі механізми функціонування особистості у соціальних мережах (Щербан і Самойлов, 2025).

Зі сконструйованим образом тісно пов'язані ідеалізація співрозмовника та розчарування під час реальної зустрічі: обидві категорії представлені у 51,5% відповідей. За браком повної невербальної та контекстуальної інформації людина може «добудовувати» образ партнера власними очікуваннями. У цифровому просторі близькість іноді формується не лише з реальною особистістю, а й з образом, частково створеним уявою самого суб'єкта.

Дефіцит невербальних сигналів і тілесності згадували 54,5% респондентів. Це стосується не лише відсутності дотику, а й обмеженого доступу до міміки, інтонації, пауз, тілесної напруги, погляду, загальної атмосфери зустрічі. Для частини учасників саме ці елементи залишаються важливою межею між віртуальною та безпосередньою інтимністю.

Показовою є категорія балансу між онлайн-і офлайн-взаємодією, зафіксована у 63,6% відповідей. Респонденти здебільшого не заперечують цінність цифрової близькості, але наголошують, що вона не повинна повністю витіснити живе спілкування. Категорії соціальної ізоляції (42,4%) та залежності від онлайн-

уваги (36,4%) показують, що учасники дослідження бачать не тільки переваги, а й небезпеку надмірного занурення у цифрові контакти.

Найменш представленими виявилися категорії крихкості зв'язку (9,1%) і ШІ-компаньйонів або цифрових сурогатів (6,1%). Низька частота згадок про ШІ свідчить, що у свідомості більшості респондентів віртуальна інтимність поки що залишається насамперед феноменом, що актуалізується у взаємодії «людина-людина». Проте сучасні дослідження романтичних і дружніх зв'язків із чатботами показують, що цей напрям швидко набуває психологічної значущості (Babu et al., 2025; Ho et al., 2025).

Попередня змістова систематизація одиниць аналізу. Стаття репрезентує результати дослідження з використанням контент-аналізу творів респондентів, отримані одиниці згруповано на рівні змістових блоків. Таке групування має інтерпретаційний характер: воно дозволяє впорядкувати матеріал і показати основні напрями, у яких респонденти описують віртуальну інтимність.

Перший блок можна визначити як комунікативно-конститутивний. До нього належать спілкування в цифровому просторі, близькість, емоційна близькість, відверті розмови, обмін особистісно значущими змістами, саморозкриття, відсутність фізичного контакту та підтримання відносин на відстані. Ці ознаки описують умови, без яких цифровий контакт не набуває інтимного характеру.

Другий блок є емоційно-реляційним. Він охоплює підтримку, довіру, прийняття, відчуття безпеки, взаєморозуміння, можливість бути почутим, подолання самотності, щирість, дружні, романтичні та сексуальні стосунки. Саме цей блок показує, заради чого людина шукає або підтримує інтимність у цифровому просторі.

Третій блок можна назвати когнітивно-репрезентаційним і регулятивним. До нього входять схожі інтереси, контрольованість онлайн-комунікації, цифрова самопрезентація, сконструйований або прихований онлайн-образ, ідеалізація співрозмовника, цифрові ритуали та ШІ-компаньйони. Тут ідеться про те, як людина уявляє себе, партнера і сам зв'язок у ситуації неповної інформації.

Четвертий блок є ризиково-обмежувальним. Він об'єднує потребу в обережності, дефіцит невербальних сигналів, розчарування під час реальної зустрічі, зменшення безпосередніх контактів, залежність від онлайн-уваги, крихкість цифрового зв'язку та необхідність балансу між онлайн- і офлайн-взаємодією. Цей блок не заперечує цінності віртуальної інтимності, але показує її психологічну вразливість.

Дискусія. Отримані результати дозволяють уточнити місце віртуальної інтимності серед суміжних понять. Вона не збігається зі звичайною онлайн-комунікацією, оскільки передбачає не лише контакт, а й переживання близькості, саморозкриття та емоційної значущості іншої людини. Вона також не є повною копією офлайн-інтимності, бо формується за інших умов: без обов'язкової фізичної співприсутності, з більшою

керованістю повідомлень і самопрезентації, з вищою роллю уяви та символічної присутності.

Висока частота категорій «саморозкриття», «обмін особистісно значущими змістами», «відчуття безпеки» і «підтримка» підтверджує, що ядром феномену є не технічний канал, а психологічний процес відкриття себе іншому. Це узгоджується з класичними моделями інтимності, у яких саморозкриття є необхідною, але недостатньою умовою близькості (Altman & Taylor, 1973; Reis & Shaver, 1988). У цифровому просторі ця логіка зберігається, але набуває іншої динаміки та форми.

Разом із тим результати контент-аналізу розширюють наявні уявлення про інтимність. Для респондентів важливою виявилася не тільки емоційна близькість, а й контрольованість цифрового контакту: можливість подумати перед відповіддю, обрати форму повідомлення, відкласти реакцію, показати себе певним чином. Це співвідноситься з моделлю гіперперсональної комунікації та доповнює її (Walther, 1996), оскільки вказує на те, що керованість повідомлення може бути одночасно умовою безпеки й джерелом неавтентичності.

Суттєвим результатом є встановлення амбівалентності феномену. Ті самі властивості цифрового середовища, які полегшують близькість, створюють ризики для неї. Відсутність фізичної присутності може знижувати тривогу, але водночас позбавляє взаємодію частини невербальної інформації. Можливість редагувати повідомлення допомагає точніше висловити почуття, але також дозволяє приховувати важливі сторони себе. Дистанція може підтримувати стосунки на відстані, але іноді робить контакт крихким і легким для раптового припинення.

Українські дослідження соціальних мереж і психологічного благополуччя дають підстави розглядати віртуальну інтимність не лише як приватну форму спілкування, а як частину ширших змін у соціальному функціонуванні особистості (Березовська, 2020; Данилова і Гоян, 2021; Гречановська та ін., 2023). Для здобувачів освіти і фахівців соціономічного профілю ця тема є особливо важливою, оскільки їхня майбутня або наявна професійна діяльність пов'язана з розумінням меж, довіри, емоційної підтримки й відповідалності комунікації.

Категорія ШІ-компаньйонів була представлена рідко, однак її поява в текстах є показовою. Вона означає, що межі віртуальної інтимності поступово зміщуються від онлайн-контакту людина-людина до складніших форм взаємодії, де співрозмовником може бути не людина, а система, яка здатна імітувати уважність і турботу. У цьому контексті важливо розрізняти автентичну міжособистісну віртуальну інтимність і псевдоінтимність, побудовану на алгоритмічній симуляції чуйності (Babu et al., 2025; Ho et al., 2025).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в конкретизації сутності та визначення віртуальної інтимності. Система з 30 одиниць аналізу показує, що феномен має щонайменше чотири змістові пласти: комунікативний, емоційно-реляційний, репрезентаційний і ризиковий.

Водночас результати дослідження не позбавлені обмежень щодо обсягу та специфіки вибірки, перевірки міжекспертної узгодженості кодування, тож отримані дані пілотажного дослідження слід розглядати як попередню емпіричну концептуалізацію даного феномена, а не як завершену модель психологічної структури віртуальної інтимності.

Таким чином, на підставі теоретичного аналізу та результатів контент-аналізу пропонується таке визначення. Віртуальна інтимність – це суб'єктивно переживана, емоційно значуща форма психологічної близькості, яка виникає та підтримується в умовах цифрово опосередкованої взаємодії через взаємне саморозкриття, обмін особистісно значущими змістами, довіру, підтримку, чуйність і символічне відчуття присутності іншого за відсутності або обмеженості безпосередньої фізичної співприсутності.

Її специфіка визначається просторово-часовою гнучкістю контакту, керованістю комунікації та самопрезентації, а також ризиками ідеалізації партнера, дефіциту невербальних сигналів, порушення приватності, залежності від онлайн-уваги й невідповідності між цифровими та офлайн-образами учасників взаємодії.

Це визначення дозволяє відмежувати віртуальну інтимність від трьох суміжних явищ. По-перше, від звичайного онлайн-спілкування, яке може бути суто інформаційним і не містити близькості. По-друге, від офлайн-інтимності, де фізична присутність і тілесність мають значно більшу роль. По-третє, від псевдоінтимності, коли переживання близькості підтримується імітацією чуйності без справжньої взаємності.

Висновки

1. Віртуальна інтимність є самостійним психологічним феноменом, який не зводиться до самого факту онлайн-спілкування. Її основою є переживання близькості, саморозкриття, довіра, емоційна підтримка та обмін особистісно значущими змістами у цифрово опосередкованій взаємодії.

2. Контент-аналіз дав змогу виокремити 30 одиниць аналізу. Найчастіше респонденти пов'язували віртуальну інтимність зі спілкуванням у цифровому просторі, близькістю, обміном особистими змістами, легшим саморозкриттям, відсутністю фізичної співприсутності та підтриманням відносин на відстані.

3. Ресурсний потенціал феномену проявляється у можливості зменшувати страх осуду, підтримувати зв'язок попри просторову відстань, отримувати емоційну підтримку, формувати дружні й романтичні контакти та послаблювати переживання самотності.

4. Ризикові прояви віртуальної інтимності пов'язані зі сконструйованим онлайн-образом, ідеалізацією співрозмовника, дефіцитом невербальних сигналів, розчаруванням під час реальної зустрічі, порушенням приватності, зменшенням безпосередніх контактів і залежністю від онлайн-уваги.

5. Попередня змістова систематизація дозволила виділити чотири блоки ознак: комунікативно-конститутивний, емоційно-реляційний, когнітивно-репрезентативний і ризиково-обмежувальний. Ці блоки відобража-

ють основні напрями змістової інтерпретації відповідей і можуть бути використані для подальшого уточнення поняття віртуальної інтимності.

6. Перспективи дослідження полягають у перевірці міжекспертної узгодженості кодування, збільшенні вибірки, порівнянні різних вікових і професійних груп, розробленні психодіагностичного інструментарію та окремому вивченні людино-машинних форм цифрової близькості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березовська Л. І. Вплив соціальних мереж на психологічне благополуччя особистості. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. №2 (55). С. 28–36. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-28-36>
2. Вдовіченко В.О. Віртуальна інтимність як різновид інтимності особистості. *Актуальні проблеми розвитку освіти і науки в умовах світових тенденцій та національної практики* : зб. наук. праць і матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 26 листоп. 2025 р. Кропивницький : Центральноукраїнське видавництво, 2025. С. 586–589.
3. Вдовіченко В.О. Психологічні особливості віртуальної інтимності: проблеми та виклики. *Наукові перспективи*. 2026а. № 4 (70). С. 1642–1651. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4\(70\)-1642-1651](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4(70)-1642-1651)
4. Вдовіченко В.О. Роль віртуального середовища у житті сучасної людини. *Практична психологія у сучасному вимірі* : тези XVII Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та науковців, м. Дніпро, 21 квіт. 2026 р. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2026б. С. 60–63.
5. Гречановська О.В., Мегем О.М., Потапюк Л.М. Вплив соціальних мереж на психологічний стан та самооцінку української молоді. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2023. Т.34 (73). №4. С. 60–66. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.4/11>
6. Данилова Т. В., Гоян І. М. Вплив соціальних мереж на психологічне функціонування особистості: до постановки проблеми. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2021. Т.12. № 4. С. 118–125. <https://doi.org/10.31548/hspedagog2021.04.117>
7. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / В.Г.Кремень та ін. Київ : Інтерсервіс, 2022. 51 с.
8. Размолодчикова І.В., Кривошеїн В.В., Бойко В.А. Вплив цифрових комунікаційних платформ на соціальну взаємодію та психологічний добробут населення України. *Габітус*. 2025. Вип. 79. Т.1. С. 141–146. <https://doi.org/10.32782/hbts.79.1.26>
9. Щербан Т.Д., Самойлов О.С. Психологічні механізми впливу соціальних мереж на лідерські якості студентської молоді. *Психологічний часопис*. 2025. Т.11. № 4 (95). С. 61–72. <https://doi.org/10.31108/1.2025.11.4.4>
10. Altman I., Taylor D.A. *Social Penetration: The Development of Interpersonal Relationships*. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1973. 212 p.
11. Babu J., Joseph D., Kumar R. M., Alexander E., Sasi R., Joseph J. Emotional AI and the rise of pseudo-intimacy: are we trading authenticity for algorithmic affection? *Frontiers in Psychology*. 2025. Vol. 16. Article 1679324. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1679324>

12. Baym N.K. Personal Connections in the Digital Age. 2nd ed. Cambridge: Polity Press, 2015. 240 p.
13. Bazarova N.N., Choi Y.H. Self-disclosure in social media: extending the functional approach to disclosure motivations and characteristics on social network sites. *Journal of Communication*. 2014. Vol. 64. №4. P. 635–657. <https://doi.org/10.1111/jcom.12106>
14. Chaturvedi R., Verma S., Das R., Dwivedi Y.K. Social companionship with artificial intelligence: Recent trends and future avenues. *Technological Forecasting and Social Change*. 2023. Vol. 193. Article 122634. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122634>
15. Fejes-Vékassy L., Ujhelyi A., Lantos N. A. I don't care, I share! The importance of self-disclosure overwrites the risks of sharing on social media. *Current Psychology*. 2024. Vol. 43. P. 30120–30134. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06496-2>
16. Fini C., Era V., Cuomo G. et al. Digital connection, real bonding: brief online chats boost interpersonal closeness regardless of the conversational topic. *Heliyon*. 2025. Vol. 11. №4. Article e42526. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2025.e42526>
17. Gibbs J. L., Ellison N. B., Heino R. D. Self-presentation in online personals: the role of anticipated future interaction, self-disclosure, and perceived success in Internet dating. *Communication Research*. 2006. Vol. 33. №2. P. 152–177. <https://doi.org/10.1177/0093650205285368>
18. Ho J. Q. H., Hu M., Chen T. X., Hartanto A. Potential and pitfalls of romantic Artificial Intelligence companions: a systematic review. *Computers in Human Behavior Reports*. 2025. Vol. 19. Article 100715. <https://doi.org/10.1016/j.chbr.2025.100715>
19. Jiang L.C., Bazarova N.N., Hancock J.T. From perception to behavior: disclosure reciprocity and the intensification of intimacy in computer-mediated communication. *Communication Research*. 2013. Vol. 40. №1. P. 125–143. <https://doi.org/10.1177/0093650211405313>
20. Krippendorff K. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology. 4th ed. Los Angeles: SAGE Publications, 2019. 472 p.
21. Laurenceau J.-P., Barrett L.F., Pietromonaco P.R. Intimacy as an interpersonal process: the importance of self-disclosure, partner disclosure, and perceived partner responsiveness in interpersonal exchanges. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1998. Vol. 74. №5. P. 1238–1251. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1238>
22. Lindgren B.-M., Lundman B., Graneheim U.H. Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. *International Journal of Nursing Studies*. 2020. Vol. 108. Article 103632. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103632>
23. Liu J., He J., He S., Li C., Yu C., Li Q. Patients' self-disclosure positively influences the establishment of patients' trust in physicians: an empirical study of computer-mediated communication in an online health community. *Frontiers in Public Health*. 2022. Vol. 10. Article 823692. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.823692>
24. McKenna K.Y.A., Green A.S., Gleason M. E. J. Relationship formation on the Internet: what's the big attraction? *Journal of Social Issues*. 2002. Vol. 58. №1. P. 9–31. <https://doi.org/10.1111/1540-4560.00246>
25. Neuendorf K.A. The Content Analysis Guidebook. 2nd ed. Los Angeles: SAGE Publications, 2017. 456 p.
26. Reis H.T., Shaver P. Intimacy as an interpersonal process. *Handbook of Personal Relationships: Theory, Research and Interventions* / ed. by S.Duck. Chichester : Wiley, 1988. P. 367–389.
27. Skjuve M., Følstad A., Fostervold K.I., Brandtzaeg P.B. My chatbot companion: a study of human-chatbot relationships. *International Journal of Human-Computer Studies*. 2021. Vol. 149. Article 102601. <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2021.102601>
28. Shi J., Khoo Z. Online health community for change: analysis of self-disclosure and social networks of users with depression. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. Article 1092884. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1092884>
29. Towner E., Grint J., Levy T., Blakemore S.-J., Tomova L. Revealing the self in a digital world: a systematic review of adolescent online and offline self-disclosure. *Current Opinion in Psychology*. 2022. Vol. 45. Article 101309. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101309>
30. Walther J.B. Computer-mediated communication: impersonal, interpersonal, and hyperpersonal interaction. *Communication Research*. 1996. Vol. 23. №1. P. 3–43. <https://doi.org/10.1177/009365096023001001>
31. Zhang Y., Zhao D., Hancock J.T., Kraut R., Yang D. The rise of AI companions: how human-chatbot relationships influence well-being. arXiv preprint. 2025. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.12605>

REFERENCES

1. Berezovska, L.I. (2020). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichne blahopoluchchia osobystosti [The influence of social networks on the psychological well-being of the individual]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 2(55), 28–36. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2020-55-2-28-36> [in Ukrainian].
2. Vdovichenko, V.O. (2025). Virtualna intymnist yak riznovyd intymnosti osobystosti [Virtual intimacy as a type of personality intimacy]. In *Aktualni problemy rozvytku osvity i nauky v umovakh svitovykh tendentsii ta natsionalnoi praktyky*: Zbirnyk naukovykh prats i materialiv IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (pp 586–589). Tsentralnoukrajnske vydavnytstvo. [in Ukrainian].
3. Vdovichenko, V.O. (2026a). Psykholohichni osoblyvosti virtualnoi intymnosti: Problemy ta vyklyky [Psychological features of virtual intimacy: Problems and challenges]. *Naukovi perspektyvy*, 4(70), 1642–1651. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4\(70\)-1642-1651](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4(70)-1642-1651) [in Ukrainian].
4. Vdovichenko, V.O. (2026b). Rol virtualnoho seredovyshcha u zhytti suchasnoi liudyny [The role of the virtual environment in the life of modern person]. In *Praktychna psykholohiia u suchasnomu vymiri* : Tezy XVII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv, aspirantiv ta naukovtsiv (pp. 60–63). Universytet imeni Alfreda Nobelia. [in Ukrainian].
5. Hrechanovska, O.V., Mehem, O.M., & Potapiuk, L.M. (2023). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichni stan ta samoostinku ukraïnskoi molodi [The influence of social networks on the psychological state and self-esteem of Ukrainian youth]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Psykholohiia*, 34(73), 60–66. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.4/11> [in Ukrainian].
6. Danylova, T.V., & Hoian, I.M. (2021). Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichne funktsionuvannia osobystosti: Do

postanovky problemy [The impact of social networks on the psychological functioning of personality: To the problem statement]. *Humanitarni studii: Pedagogika, psykologhiia, filosofiia*, 12(4), 118–125. <https://doi.org/10.31548/hspedagog2021.04.117> [in Ukrainian].

7. Kremen, V.H., Sysoieva, S.O., Bekh, I.D., et al. (2022). *Kontsepsiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori [Concept of education of children and youth in the digital space]*. Interservis. [in Ukrainian].

8. Razmolodchikova, I.V., Kryvoshein, V.V., & Boiko, V.A. (2025). Vplyv tsyfrovyykh komunikatsiynykh platform na sotsialnu vzaємomodiiu ta psykholohichni dobrobut naselennia Ukrainy [The influence of digital communication platforms on social interaction and psychological well-being of the population of Ukraine]. *Habitus*, 79(1), 141–146. <https://doi.org/10.32782/hbts.79.1.26> [in Ukrainian].

9. Shcherban, T. D., & Samoilov, O. S. (2025). Psykholohichni mekhanizmy vplyvu sotsialnykh mrezh na liderski yakosti studentskoi molodi [Psychological mechanisms of the influence of social networks on leadership qualities of student youth]. *Psykholohichni chasopys*, 11(4), 61–72. <https://doi.org/10.31108/1.2025.11.4.4> [in Ukrainian].

10. Altman, I., & Taylor, D. A. (1973). Social penetration: The development of interpersonal relationships. Holt, Rinehart & Winston [in English].

11. Babu, J., Joseph, D., Kumar, R. M., Alexander, E., Sasi, R., & Joseph, J. (2025). Emotional AI and the rise of pseudo-intimacy: Are we trading authenticity for algorithmic affection? *Frontiers in Psychology*, 16, Article 1679324. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1679324> [in English].

12. Baym, N. K. (2015). Personal connections in the digital age (2nd ed.). Polity Press. [in English].

13. Bazarova, N. N., & Choi, Y. H. (2014). Self-disclosure in social media: Extending the functional approach to disclosure motivations and characteristics on social network sites. *Journal of Communication*, 64(4), 635–657. <https://doi.org/10.1111/jcom.12106> [in English].

14. Chaturvedi, R., Verma, S., Das, R., & Dwivedi, Y. K. (2023). Social companionship with artificial intelligence: Recent trends and future avenues. *Technological Forecasting and Social Change*, 193, Article 122634. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122634> [in English].

15. Fejes-Vékassy, L., Ujhelyi, A., & Lantos, N. A. (2024). I don't care, I share! The importance of self-disclosure overwrites the risks of sharing on social media. *Current Psychology*, 43, 30120–30134. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06496-2> [in English].

16. Fini, C., Era, V., Cuomo, G., et al. (2025). Digital connection, real bonding: Brief online chats boost interpersonal closeness regardless of the conversational topic. *Heliyon*, 11(4), Article e42526. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2025.e42526> [in English].

17. Gibbs, J. L., Ellison, N. B., & Heino, R. D. (2006). Self-presentation in online personals: The role of anticipated future interaction, self-disclosure, and perceived success in Internet dating. *Communication Research*, 33(2), 152–177. <https://doi.org/10.1177/0093650205285368> [in English].

18. Ho, J. Q. H., Hu, M., Chen, T. X., & Hartanto, A. (2025). Potential and pitfalls of romantic Artificial Intelligence companions: A systematic review. *Computers*

in Human Behavior Reports, 19, Article 100715. <https://doi.org/10.1016/j.chbr.2025.100715> [in English].

19. Jiang, L. C., Bazarova, N. N., & Hancock, J. T. (2013). From perception to behavior: Disclosure reciprocity and the intensification of intimacy in computer-mediated communication. *Communication Research*, 40(1), 125–143. <https://doi.org/10.1177/0093650211405313> [in English].

20. Krippendorff, K. (2019). Content analysis: An introduction to its methodology (4th ed.). SAGE Publications. [in English].

21. Laurenceau, J.-P., Barrett, L. F., & Pietromonaco, P. R. (1998). Intimacy as an interpersonal process: The importance of self-disclosure, partner disclosure, and perceived partner responsiveness in interpersonal exchanges. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5), 1238–1251. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1238> [in English].

22. Lindgren, B.-M., Lundman, B., & Graneheim, U. H. (2020). Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. *International Journal of Nursing Studies*, 108, Article 103632. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103632> [in English].

23. Liu, J., He, J., He, S., Li, C., Yu, C., & Li, Q. (2022). Patients' self-disclosure positively influences the establishment of patients' trust in physicians: An empirical study of computer-mediated communication in an online health community. *Frontiers in Public Health*, 10, Article 823692. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.823692> [in English].

24. McKenna, K. Y. A., Green, A. S., & Gleason, M. E. J. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction? *Journal of Social Issues*, 58(1), 9–31. <https://doi.org/10.1111/1540-4560.00246> [in English].

25. Neuendorf, K. A. (2017). The content analysis guidebook (2nd ed.). SAGE Publications. [in English].

26. Reis, H. T., & Shaver, P. (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. Duck (Ed.), *Handbook of personal relationships: Theory, research and interventions* (pp. 367–389). Wiley. [in English].

27. Skjuve, M., Følstad, A., Fostervold, K. I., & Brandtzaeg, P. B. (2021). My chatbot companion: A study of human-chatbot relationships. *International Journal of Human-Computer Studies*, 149, Article 102601. <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2021.102601> [in English].

28. Shi, J., & Khoo, Z. (2023). Online health community for change: Analysis of self-disclosure and social networks of users with depression. *Frontiers in Psychology*, 14, Article 1092884. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1092884> [in English].

29. Towner, E., Grint, J., Levy, T., Blakemore, S.-J., & Tomova, L. (2022). Revealing the self in a digital world: A systematic review of adolescent online and offline self-disclosure. *Current Opinion in Psychology*, 45, Article 101309. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101309> [in English].

30. Walther, J.B. (1996). Computer-mediated communication: Impersonal, interpersonal, and hyperpersonal interaction. *Communication Research*, 23(1), 3–43. <https://doi.org/10.1177/009365096023001001> [in English].

31. Zhang, Y., Zhao, D., Hancock, J. T., Kraut, R., & Yang, D. (2025). The rise of AI companions: How human-chatbot relationships influence well-being. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.12605> [in English].

Volodymyr Vdovichenko,

Postgraduate Student,

The State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky",

26, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4734-9645>

VIRTUAL INTIMACY: CONTENT ANALYSIS OF RESPONSES FROM A SOCIONOMIC PROFILE

The article clarifies the concept of virtual intimacy as a psychologically significant form of closeness that emerges and is maintained through digitally mediated interaction. The relevance of the study is related to the fact that the digital environment increasingly becomes a space not only for information exchange, but also for self-disclosure, support, trust, friendship, romantic relationships and the experience of another person's presence. At the same time, such interaction involves risks of selective self-presentation, idealization of the partner, deficit of nonverbal signals, privacy violations and dependence on online attention. The aim of the article is to theoretically clarify and empirically specify the concept of virtual intimacy based on content analysis of written responses from students and specialists of a sociomic profile. The study involved 33 respondents aged from 19 to 48 years. The empirical material consisted of anonymized written responses to the question about understanding virtual intimacy and the peculiarities of its manifestation. The research used theoretical analysis, generalization, systematization of scientific sources and quantitative-qualitative content analysis. As a result, 30 units of analysis were identified. The most frequent categories were communication in digital space, closeness, exchange of personally meaningful content, self-disclosure, absence of physical co-presence, long-distance relationships and a constructed online image. The article proposes a working definition of virtual intimacy as a subjectively experienced, emotionally significant form of psychological closeness maintained through digital communication, self-disclosure, trust, support and a symbolic sense of the other person's presence.

Key words: virtual intimacy, psychological closeness, digital environment, self-disclosure, trust, social support, digital self-presentation, online communication, content analysis.

Дата першого надходження статті до видання: 27.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.10.2026